

КОНФЕРЕНЦИЯ, ПОСВЕТЕНА НА ТВОРЧЕСТВОТО НА НИКОЛАЙ ХАЙТОВ

На 29 октомври 2014 г. в салона на Народното читалище „Николай Хайтов“ (основано през 1936 г.) се състоя посветената на 95-ата годишнина на писателя, публициста и общественика Четвърта национална научна конференция „Публицистиката на Николай Хайтов“. Организатор на конференцията бе читалището, носещо името на писателя, със съдействието на секция „Филологически науки“ при Съюза на учените в България и Съюза на българските писатели.

В конференцията взеха участие учени, литературни критици, публицисти и общественици. Присъстваха заместник-кметът на Столичната община – район „Изгрев“, председателят на Съюза на българските писатели, преподаватели, писатели, журналисти.

По време на конференцията бяха прочетени 16 доклада, в които се разглеждаха различни аспекти от публицистиката на Николай Хайтов.

Петко Тотев насочи вниманието към ярко изразеното единство на думи и деля в публицистиката на Хайтов, който през целия си творчески и жизнен път е поставял на първо място опазването на природата и околната среда. В своите произведения той е изхождал от ясната представа, че лошата околна среда влияе отрицателно на живота на човека и обществото.

Стоян Райчевски се спря на публицистичното творчество на Н. Хайтов, който не се е съобразявал със силните на деня и без страх се е опитвал в различните медии да насочва вниманието към редица проблеми, важни за съвременното и бъдещето на България.

Дъщерята на писателя Елена Хайтова разкри нови черти от портрета на баща си – неговата непримиримост към хищническото отношение към природата и околната среда и към корупцията в обществото.

Лозинка Йорданова посочи мястото на Хайтов в българската култура, като се позова на приносите му в сферата на белетристиката и драматургията.

Минко Танев и Стоянка Боянова се спряха на публицистиката на Николай Хайтов, като акцентираха преди всичко на книгата „Троянските коне в България“. Те разгледаха темите за глобализма и космополитизма, за ролята на „Отворено общество“ и Евроатлантическата общност, от една страна, и националната ни идентичност и самобитност, от друга страна.

Зетят на Хайтов – писателят Никола Гигов, описа своите преживявания, разговори и поуки от общуването си с именития творец.

Ивайло Христов се спря на съднатите пророчества на Хайтов, с които ние се сблъскваме почти всекидневно.

Нели Костова проследи връзката между цензурата и Хайтов. В своята публицистика Хайтов обръща внимание на факта, че обект на цензура преди всичко стават образованието, литературата и печата, като най-въздействащи инструменти при формирането на личността.

Емилия Каменова се насочи към приносите на Н. Хайтов във връзка с проблемите, наблюдавани в областта на българския език. Беше откроена гражданската позиция на твореца за съхраняване на езиковата непосредственост и опазването на речта от тенденциозната извисеност и от нейното „озахаряване“ или оварваряване.

Илия Пехливанов сподели свои спомени от срещите си с Н. Хайтов и разговорите за българския език, за езиковата чистота, за недопустимата подмяна на кирилицата с латиницата и т.н. Запазването на езика според Хайтов е запазване на българщината.

Валентина Фиданова-Коларова разгледа двата български игрални филма „Гола съвест“ (1970) и „Горски дух“ (1996), реализирани по едноименните разкази на Хайтов и по негови сценарии. В тях силно проличава обществената позиция на автора и непримиримостта му към съществуващите недъзи на обществото и управлението.

Яница Маринова анализира вижданията на писателя за мощната сила на телевизията, за това колко сериозно е посланието, което отправя тя и колко разнолики са проповядваните от нея стойности.

Докладът на Елена Алекова бе посветен на въпроса за ислямизираните българи, за Балканската война, патриотизма и пр. Тя посочи опасните напоследък заигравания на определени хора с родолюбието на Николай Хайтов. Авторката е категорична: словото на твореца е „щит“, който го пази от всяко злоезичие.

В своята разработка Кирил Богданов направи опит да покаже част от истините за любовта към природата и грижите за опазването на горите, като основа за развитие на човешкото общество. Според него в творчеството си майсторът на художественото слово Николай Хайтов отразява по великолепен начин присъствието на планината и гората в живота на хората.

С примери от творчеството на Н. Хайтов Велика Йорданова убеди слушателите, че трябва да се вслушваме в това, което гората ни казва, за да ѝ помогнем и по такъв начин да помогнем и на себе си.

В своя доклад Искра Арсенова очерта някои от проблемните полета в публицистиката на Хайтов, а именно „оцеляването на българщината, на природата, на езика ни и пр.“ Мирогледа си Николай Хайтов е формулирал кратко само с няколко думи: „Човекът на перото оцелява по един единствен начин – като воюва за истината.“

В дискусиата силно впечатление направи изказването на Крум Василев. Той припомни предупреждението на Хайтов за засилващото се противоборство между исляма и християнството, като посочи разликата между така наречените „фундаменталисти“ и обикновените мюсюлмани, които не споделят религиозния абсолютизъм при управлението на държавата.

В края на дискусиата участниците се обединиха около виждането, че и Четвъртата национална конференция „Публицистиката на Николай Хайтов“ е внесла сериозен принос към изследванията, свързани с живота и творчеството на писателя.

Конференцията завърши с връчване на наградите в Националния литературен конкурс на името на Николай Хайтов. За книгата си „Страсти и неволи“ бе отличена Емилия Каменова.

ИСКРА АРСЕНОВА